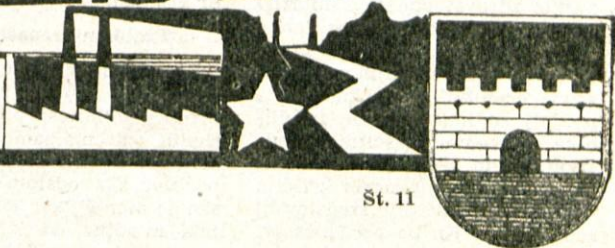

TRŽIŠKI VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI TRŽIŠKE OBČINE

LETO VI.

Tržič, 1. julija 1957

Št. 11

SKRIB ZA DELAVCA

Svet za delo je imel dne 20. junija sejo, ki so se je udeležili tudi tržiški odborniki okrajnega zbora in zbora proizvajalcev, zastopnik okrajnega ter zastopniki občinskega sindikalnega sveta. Svet je podal poročilo o svojem delu, predvsem pa je seznanil vse prisotne s problematiko zaposlovanja, analitsko o celotnem delovnem mestu v podjetjih, pomanjkanjem strokovnega kadra in v tarifno politiko. Svet je ugotavljal, da se mnogo razpravlja o produktivnosti dela, o elementih, ki naj na to vplivajo, in o dviganju življenjskega standarda, hkrati pa da naša podjetja še nimajo posebnih predpisov za organizacijo dela. Organizacijske predpise dajejo po večini samo pravila podjetij, ki pogosto več ne ustrezajo trenutnemu stanju, ker se spremembe ne upoštevajo. Bombažna predilnica in tkalnica ter tovarna Peko sta ustanovili organizacijske sektorje, ki se bavijo z organizacijo dela, tarifno in kadrovsko politiko, social. službo in s higiensko tehnično zaščito. V drugih podjetjih še ni posebnih organov za analizo dela. Higienska tehnična zaščita je v večini podjetij organizirana kot stranska dejavnost tehničnega sektorja. Svet za delo in delovna razmerja toplo priporoča vsem podjetjem, da ustanovijo posebne referate za higiensko tehnično zaščito delavcev.

Sistematizacijo so naša podjetja večinoma že izvedla v prejšnjih letih. Analitično oceno delovnih mest so izvedli šele v Bombažni predilnici in tkalnici, medtem ko se v ostalih podjetjih vršijo priprave in popisujejo delovna mesta. Večina podjetij ima že dalje časa postavljene komisije za izvedbo tega dela. V nekaterih podjetjih imajo analitično oceno delovnih mest le kot pripomoček za urejanje tarifnih vprašanj, s čimer se zmanjšuje njena pomembnost, ki ni v korist kvalitete dela. Takšna ocena je vsekakor neobhodno potrebna za urejanje organizacije dela, za ugotavljanje psihofizičnih zahtev delovnih mest, za sodobno personalno politiko, za urejanje tarifnih odnosov in za urejanje ter proučevanje varnosti pri delu.

Svet je ugotavljal, da se le nekatera podjetja sistematično bavijo z vzgojo kadrov. Bombažna predilnica in tkalnica ter tovarna Peko imata stalne trenerje, ki se bavijo z vzgojo in poučevanjem. V večini primerov podjetja ne posvečajo dovolj pozornosti vzgoji delavskih samoupravnih organov. Podjetja bi morala skrbeti, da bi organi delavske samouprave imeli raz-

čiščene pojme o funkciji upravljanja in o funkciji vodenja podjetja. Dogaja se, da se delavski sveti operativno spuščajo v vodenje proizvodnje, se operativno pečajo s posameznimi kadrovskimi vprašanji, razmeščanjem delavcev na posamezna mesta. Pri tem pride do trenj med organi samoupravljanja ter vodstvom podjetja, čemur je spet vzrok podcenjevanje pravil in organizacijskih predpisov podjetij. Kar je za občinski ljudski odbor statut, bi morala biti za podjetja njihova pravila. Taka pravila pa bi morala biti za posamezna delovna področja dopolnjena z organizacijskimi predpisi. Mnoga pravila so že zastarela. Delavski sveti bi morali pravila podjetja na svojih sejah ponovno temeljito pregledati in s pravili seznaniti vse člane kolektiva. Dosledno bi bilo treba uveljavljati funkcijo delavskega sveta in upravnega odbora, ki sklepata in končno odločata. Prav tako pa je treba dosledno uveljavljati vlogo strokovnega kolektiva z direktorjem na čelu. Skrb upravnih organov in delavskega samoupravljanja naj bi se kazala tudi v pomlajevanju vodilnega kadra ter delavskih svetov in upravnih odborov.

Ze okrajni svet za delo je dal sugestije za pravilno organizacijo dela, kako popraviti stanje organizacije, da ne bo kot doslej v mnogih primerih na obrtniškem nivoju, da bo izvedena delitev dela že v proizvodnih programih, da se uvedejo enotni organizacijski predpisi za vse podjetje, da se organizacijske sheme ažurirajo in tudi res praktično izvajajo, da se takoj spopolnijo pravila, delovni red in poslovnik delavskega sveta in upravnega odbora, da se poišče optimalen doprinos in odnos glede na pogoje tehnološkega procesa; dalje je treba primerjati in analizirati število podrejenih na eno vodilno mesto in razvijati štabni vodilni kader.

Glede na dosedanje izkušnje bi se morale v večjih podjetjih uvesti naslednje službe oziroma področja dela: personalna služba (sprejemanje v službo, personalna evidenca in administracija), tarifna politika, analitska ocena delovnih mest, strokovno usposabljanje in vzgoja kadrov, preventivna zdravstvena služba, psihologija dela (razporejanje na delo glede na psihične sposobnosti), varnost pri delu, socialna služba (prevozi na delo in z dela, skrb za delavce, prehrana, stanovanja, dopusti, letovanja itd.).

Seveda bodo morala tudi manjša podjetja urejati gornje probleme, le da bodo te službe morda združene v eni osebi, kakor bodo pač dopuščale razmere. Izbira primerne vodstva takega kadrovskega oddelka je tudi za manjša podjetja važna in odgovorna naloga. Vodje takih oddelkov bi se morali odlikovati z mirnostjo, objektivnostjo in praktičnim poznavanjem psihologije. Treba se bo sprijazniti s tem, da vodilni kader ne prihaja že kar iz šol in da je treba vodilne osebe vzgajati v praksi in da jim je treba nuditi dopolnilno znanje v tečajih.

Problemi kadrov in strokovnega usposabljanja

S tem vprašanjem se je naš svet že ponovno bavil, žal pa vprašanja ni reševal skupno s podjetji. Pri urejanju večine problemov naletimo na vprašanje kadrov. Dejansko le malo vemo o teh problemih. Nujno je, da se izdela program vzgoje kadrov. Pri tem pa ne smemo razumeti le vzgojo kvalificiranih ali visokokvalificiranih kadrov, saj je v industriji prav tako važna priučitev za vsako delovno mesto. V organiziranem izobraževanju kadra smo šele v skromnih začetkih. Seminarjev za vodilni kader se je iz tržiškega področja udeležilo več tovarnišev iz Bombažne predilnice in tkalnice ter tovarne Peko. Priporočljivo bi bilo, da bi tudi manjša podjetja navezala stike z zavodom za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu v Ljubljani in poslala vodilni kader na te tečaje. Za izobraževanje nižjega kadra imata predilnica in tovarna Peko nekaj trenerjev. Nujno je potrebna koordinacija med praktičnim in teoretičnim izobraževanjem. Mnogo je tudi problemov z vajensko mladino v obrti. Dogaja se, da zasebniki vajencem ne plačujejo mesečnih nagrad in da jim odrekajo pravico do 30-dnevne dopusta. V socialističnem sektorju obrti pa še vedno ni dovolj nadzora nad vajenci. Preden se vključuje mladina v poklice, je upoštevati poleg želje in zdravstvenega stanja kandidata tudi družbene potrebe. Šele na ta način bomo uspešno vzgajali kadre in ne bomo imeli težko pri zaposlovanju ljudi po izužitvi. Doslej imamo zaradi nenačrtnega usmerjanja v poklice mnogo mladih kvalificiranih delavcev, ki so zaposleni kot nekv. delovna sila v industriji, ker ne najdejo v svojem poklicu zaposlitve. K še bolj načrtnemu vključevanju kadrov v poklice bi pripomogle tudi starostne strukture zaposlenih,

ki bi pokazale prioriteto potreb. Na podlagi ugotovljenih potreb po starostni strukturi na eni strani in profila delovnih mest na drugi strani bi šele lahko planirali strokovno uposabljanje.

Zelo pereč problem v strokovnem šolstvu predstavlja reforma strok. šole, ker je od te odvisen naš bodoči kader. Svet predlaga, naj bi določenim poklicem dala nova šola večjo stimulacijo z ozirom na izobrazbeno stopnjo. Pri izobraževanju kadrov v podjetjih pa bi lahko odigrali vlogo centri za izobraževanje, ki naj bi bili organizacijsko vključeni v kadrovske oddelke. Taki centri naj bi vzdrževali povezavo med občinskimi organi dela in tajnistvom za delo pri OLO. Centri bi naj skupno s svetom za delo proučevali probleme kadrov, delavskih samoupravnih organov in sodelovali v razpravi o šolski reformi. Ugotavljali naj bi, katerega kadra primanjkuje, proučevali naj bi izpitne programe za kvalificirane in visokokvalificirane delavce in predlagali eventualno potrebne spremembe. Dlje naj bi proučevali praktično uporabnost klasifikacije in nomenklature poklicev za industrijo in obrt, odkrivali naj bi neskladnosti in predlagali minimalni staž za usposabljanje delavca. Tudi naj bi ugotavljali najboljše metode za priučevanje. Zelo velike so te naloge in treba bi bilo začeti s poskusnjami, kako se bodo obnesle.

Slehernega delavca predvsem zanima tarfina problematika. Plača je najbolj živa vez med podjetjem in delavcem. Zadovoljstvo zaposlenih je v veliki meri odvisno od urejenosti tarifnih odnosov. Z njimi bi se zvečal interes delavca za čimvečji efekt dela. Občinski svet za delo se doslej s to problematiko še ni mogel dosti ukvarjati. Potrjevali so se sicer tarifni pravilniki, toda to delo je bilo več ali manj le formalno. Občinski organi za delo bodo v bodoče morali prevzeti politiko plač, kot to odreja za prihodnje leto nova uredba o plačah. Z decentralizacijo bo manj nevarnosti za težnje, ki niso v skladu z načeli delavskega samoupravljanja.

Tudi o vprašanju varnosti pri delu je svet razpravljal. Varnost pri delu ni samo neka socialna varstvena zadeva, ki naj se ureja z vidikov neke humanosti, temveč je element produktivnosti dela. Na sestankih s komisijo za higiensko tehnično zaščito je bilo ugotovljeno, da te komisije razen nekaj izjem še niso našle pravega torišča dela in pojavil se je celo primer, da je tako komisijo imenovala

sindikalna podružnica in ne delavski svet. Varnost pri delu bi morala obsegati tehnično, higiensko, zdravstveno in sanitarno zaščito. Ta naloga pa se lahko izvrši samo po izvedenem opisu delovnih mest ter njihovi analitični oceni. Približno 90 % podjetij že ima izdelane pravilnike o osebnih zaščitnih sredstvih, kljub temu pa se opaža, da v mnogih primerih zaščita ter uporaba zaščitnih sredstev ni zadovoljiva. Ko bo pri izpostavi okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Trzinu imenovana higiensko tehnična zaščitna komisija, bo svetu za delo in upr. organom naše občine omogočeno posegati v to problematiko. Varnostne tehnike, ki se tačas pečajo s takimi posli, ima samo Bombažna predilnica in tkalnica. Svet za delo pri naši občini je podrobneje razpravljal, kaj vse bi bilo potrebno ukreniti za varnost delavca.

Skrb za človeka

Tudi s to problematiko se občinski svet za delo doslej še ni bavil. Ko se obravnava problem nizke storilnosti, je treba ugotoviti, da osebno počutje človeka, njegovo delovno mesto in socialne razmere, v katerih živi, v veliki meri vplivajo na uspehe pri delu. Nedvomno je, da je v proizvodnji važen samo človek. Zato je potrebno, da podjetja organizirajo službo z nalogo urejevali probleme tega področja. Vsekakor bo naloga takih služb, da sodelujejo pri urejanju delovnega časa, določanju odmorov, urejanju problemov zaposlenih žensk, vajencev, mladine, skrb za rehabilitacijo poškodovancev, skrb za udobnost pri delu, sodelovanje pri urejanju prehrane delavcev, urejanje stanovanjske problematike, prevozov na delo, letnih dopustov in letovanj, sodelovanje pri uvajanju novih delavcev v podjetje itd. Seveda ni mogoče čez noč izvršiti tako velikih nalog, saj je sposobnih kadrov s tega področja malo. Mnogo pa bomo storili že s tem, da pričnemo z organiziranim urejanjem naštetih problemov. Podatki dokazujejo, da že mnoga tržiška podjetja skrbijo za boljše izkoriščanje dopustov in da so posamezna podjetja že ustanovila počitniške domove in campinge. Dogaja se, da mnogo delavcev jemlje dopust »na broke«. Tak način izkoriščanja dopusta zaposlencu ne koristi, ker se niti telesno niti duševno ne spočije. Porazna je tudi ugotovitev, da mnogo delavcev izrablja dopust za priložnostna dela. Tudi se čas dopusta omejuje na poletne mesece. Pročitati bi bilo treba izkoriščanje kolektivnih dopustov.

V naši občini je pereče vprašanje prevozov na delo in z dela. Po podatkih se preko 50% vseh zaposlenih vozi na delo s kolesi ali hodi daleč peš s podeželja. Svet za delo nujno priporoča velikim industrijskim podjetjem, da začnejo razmišljati o nabavi lastnih prevoznih sredstev za delavce. S prevozi na delo se bo nedvomno povečala produktivnost.

Številni dotoki delavcev s podeželja in iz drugih krajev ter povečanje industrije povzročata vedno večje pomanjkanje stanovanj. Podjetja naj bi skupno začela razmišljati tudi o gradnji samskih domov za delavstvo, saj ima doslej tak dom sa-

mo predilnica. Pereče je tudi vprašanje prehrane delavcev, saj imata menzo spet samo BPT in gradbeno podjetje.

Problemi zaposlovanja

Za zdaj v naši občini ni brezposelnosti, saj je samo 0.16 % brezposelnih nasproti 0.5 % zaposlenih, oziroma samo 0.05 % prebivalcev tržiške občine nima zaposlitve. Ta odstotek je dejansko še manjši, ker je v njem zajeta mladina, ki išče prvo zaposlitev, ter invalidi. Predvsem so v navedenih odstotkih upoštevani ljudje s podeželja, ki silijo v mesto. Poudariti pa je treba, da je ekstenzenca na podeželju manj ogrožena kot v mestu. Nezaposleni so večinoma samo nekvalificirani delavci,

Gradnja stanovanj

Občinski ljudski odbor je lani začel graditi 2 stanovanjske stavbe, gospodarske organizacije 2 stavbi in zasebniki 12 stavb, skupno 32 stanovanj v vrednosti 108 milijonov dinarjev.

Vse te stavbe bodo dograjene najkasneje do prihodnjega leta. Letos pa so na našem področju že začeli graditi 8 stanovanjskih hiš; od teh gradi občinski ljudski odbor 2 stavbi, zasebniki pa 8 hišic, skupno 28 stanovanj v vrednosti 53 milijonov dinarjev. Občinski ljudski odbor adaptira na Podvasici 4 stanovanja za 8,800.000 din in gradi novo hišo s 16 stanovanji na Ravnah za 27,350.000 din; Franc Cerkovnik, šofer v Čadovljah, hišo z enim stanovanjem, 4 sobe za 2,394.000 din; Jože Ovsenek, Zvirče, novo hišo, 1 stanovanje s 4 sobami, za 3,074.000 din; Albina Roblek, Bistrica, novo hišo, 1 stanovanje s 4 sobami, za 3,560.000 din; Janez Gosar s Pristave, novo hišo, 1 stanovanje s 3 sobami, za 2,787.000 din; Milan Ropret s Pristave, novo hišo, 1 stanovanje s 3 sobami, za 2 milijona 787 tisoč din; Pavla Šlibar iz Sv. Lucije, novo hišo, 1 stanovanje s 3 sobami, za 2,243.000 dinarjev.

Bo na gradu hotel ali ne?

Na seji sveta za blagovni promet pri naši občini dne 25. junija so razpravljali o tem, ali je poslopje na gradu uporabno za gostinske namene in ali bi lahko preselili dijaški dom in otroški vrtec v vilo poleg predilnice. Posebna komisija si je ogledala grajsko poslopje in je ugotovila, da so prostori naravnost idealni in takoj uporabni za gostinske namene in da bi vsaj za zdaj ne bile potrebne preizidave. Ureditev in oprema poslopja za gostinske in hotelske namene bi stala kvečjemu 6 milijonov dinarjev in tudi sredstva za to bi se našla. Toda ogled vile poleg predilnice je ugotovil, da stanuje v vili 9 družin in v 2 nadaljnjih zasilnih prostorih še 4 samci. Skupno stanuje v vili 35 oseb in je zanje potrebnih torej 9 družinskih stanovanj in dve večji samski sobi. Kam s temi družinami? Gradnja novih stanovanj za toliko družin bi stala okoli 20 milijonov dinarjev, katerih ni na razpolago. Toda tudi v tem primeru, da bi zgradili stanovanja za družine iz vile, bi bil zasilno rešen samo problem dijaškega doma, ki bi se preselil v vilo, v kateri pa bi ne bilo

predvsem ženske. Zaradi nameravane ukinitve nočnega dela žensk je tkalnica ustavila sprejemanje ženske delovne sile. Kljub temu pa primanjkuje moških delavcev in smo prisiljeni dopuščati dotok z podeželja zaradi pomanjkanja stanovanj. Ugotavlja se, da narašča število nezaposlene mladine, ker zanje ni primernih delovnih ali učnih mest, ali nima primerne šolske izobrazbe, ali je telesno slabo razvita in sposobna samo za lažja dela. Vprašanje zase je pač pomanjkanje internatov. Strogost pri zdravniških pregledih pred zaposlitvijo je eden razlogov nezaposlenosti. Podjetja se branijo sprejeti telesno šibkejši ljudi. Graje vredno je, da podjetja odklanja-

prostora za stanovanje upravniška. Dijaški dom potrebuje prostora za 50 postelj, dalje učilnice, upravne prostore, bolnišnico sobo itd. Kam pa z otroškim vrtcem, katerega tačas na gradu obiskuje 110 otrok in so morali nekaj otrok celo odkloniti. Za otroški vrtec pa v vili ni prostora. Treba bi bilo torej zgraditi novo poslopje za dijaški dom in otroški vrtec. Gradnja takega poslopja bi stala desetine milijonov dinarjev.

Svet za blagovni promet je sklenil predložiti zadevo ljudskemu odboru s priporočilom, da o rešitvi zadeve resno razmišlja saj bi gostinski prostori na gradu bili edinstveno lepi in morda najlepši v Sloveniji. Kje pa dobiti sredstva za gradnjo dijaškega doma in otroškega vrtca, pa je vprašanje prihodnosti. To vprašanje je tem težje, ker bo zaradi reforme šolstva v naši občini v Križah ustanovljena osemletna šola ter bo treba resno iskati sredstva za dozidavo šolskega poslopja v Križah in morda tudi v drugih krajih. Za letos torej nič ne kaže, da bi začeli z deli, razen da bi naročili načrte.

Poslovalnica »Prehrane« na Ravnah

Na seji sveta za blagovni promet dne 25. junija je svet soglasno sklenil predlagati ljudskemu odboru, da v trgovski hiši na Ravnah odpre poslovalnico z živili in poslovalnico z zelenjavo trgovsko podjetje Prehrana iz Trziča. Ta sklep je bil storjen zato, da se okrepi to podjetje.

Dela prosti dnevi v gostilnah

Da se omogoči čiščenje prostorov, je svet za blagovni promet dovolil gostišču »Pod lipo« v Pristavi in gostišču »Pri Benku« v Križah, da imata en dan v tednu gostilno zaprto. Ob torkih bo zaprta ena gostilna, ob petkih pa druga. Na vidnem mestu bo zunaj gostilne nabito obvestilo, da je gostilna zaradi čiščenja zaprta.

Tudi pekarija pri Vilfanu bo začasno zaprta

Peč v pekariji Vilfan bo treba popraviti, enako tudi električno napeljava; potrebno je tudi temeljito čiščenje prostorov. Zato bo Vilfanova pekarija z dovoljenjem sveta za blagovni promet zaprta od 15. julija do 16. avgusta.

V ljubljanskem predoru spet delajo

Uprava za ceste LRS je odredila nadaljevanje očiščevalnih del v predoru pod Ljubeljcem.

jo delavce, ki so bili bolni ali so postali invalidi, ko se vračajo nazaj na delo. Ne moremo taji, da nastajajo težave tudi z delavci, ki delajo samo s skrajšanim delovnim časom, še večje težave pa povzročajo podjetju še neurejeni delovno - pravni predpisi. Če bo prenehalo nočno delo žensk, bi se morda v Trzinu povečala brezposelnost. Odvečna ali rezervna delovna sila se veča v hribovitih vaseh naše občine, kjer je precej družin s številnimi člani.

Svet za delo želi, da bi delavski sveti v podjetjih na svojih sejah podrobno proučili vse zgoraj opisane probleme in da bi poslali svetu za delo svoje mnenje ter predloge.

Obstoji verjetnost, da se gradnja mednarodne ceste skozi Ljubelj resno pripravlja.

Lomljani hočejo telefon

Lomljani so začeli akcijo, da se jim v vas napelje telefon. Občinski ljudski odbor načrt pozdravlja. Telefon naj bi dobila sleherna vas v občini, predvsem pa oddaljene vasi, saj je treba čisto hitro klicati zdravniške ali babice, varnostne organe ali koga drugega.

Prevozi delavcev na delo in z dela

Velika tržiška industrijska podjetja, predvsem BPT resno razmišljajo, kako omogočiti prevoze delavcev na delo ali z dela. Potrebno bi bilo nabaviti lastna prevozna sredstva, toda rabili bi jih več, saj je treba voziti delavce tako iz oddaljenega Podlublja kot iz Leš in Seničnega.

Za zdaj skušajo podjetja rešiti problem prevozov s tem, da bi se podaljšale redne avtobusne proge SAP do Podlublja.

Zakaj so prekinili gradnjo pekarije in trgovske hiše?

Investitorji so oddali gradnjo stavbe trgovske hiše na Ravnah oz. pekarije v Trzinu podjetju »Standard« iz Tolmina, ki je stavil najcenejšo ponudbo. Tako občinski ljudski odbor kot podjetje Pekarija sta želela oddati delo domačemu podjetju, toda treba bi bilo dokazati, da ponudba iz Tolmina ni najbolj ugodna in, če bi tolmirsko podjetje tožilo, bi uspeh tožbe bil zelo riskanten, ker se ni dalo dokazati, zakaj ponudba Tolmina ni najbolj ugodna, ker je bila najcenejša in termin za dograditev najkrajši. Toda medtem je podj. Standard iz Tolmina začelo v plačilne težave in je odrejena sodna prisilna likvidacija tega podjetja. Zato so dela morali ustaviti, dokler ne bo sodišče ugotovilo stanja. Dela na stavbah se bodo nadaljevala po drugem podjetju takoj, brž ko bodo dosedaj izvršena dela prevzeta. Vsekakor se investitorji trudijo, da prekinitev ne bo trajala predolgo.

OBVESTILO

Obveščamo vse zainteresirane za vpis v industrijsko čevljarško šolo v Kranju, da v šolskem letu 1957/58 ne bomo sprejemali učencev kot je bilo prvotno objavljeno.

Industrijska čevljarška šola v Kranju.

STEZE IN POTA OKROG TRŽIČA

B. Na Bistriško planino z Bistrice mimo Hudega gradu in čez Planinice.

Z razpotja pri spodnjem tržiškem mostu krenemo preko Tržiške Bistrice in zavijemo nato po Blejski cesti na levo. Kmalu smo dospeli do zadnje izmed kovačnic, ki jih je bilo včasih ob Moščenikovih rakah kar precej. V letu 1793 je delalo ob spodnjem teku Moščeničnika in njegovih rakah kar 13 fužinskih obratov s 27 ognjišč, poleg teh pa je bilo ob vodi navzgor še šest večjih fužinskih obratov. Od vse tržiške kovaške dejavnosti se je do danes ob Moščeničniku ohranil en sam kovaški obrat: Dornikova kovačija.

Cez oba mostička, od katerih vodi prvi preko rak, drugi preko Moščeničnika, pridemo v podnožje Kovtrnce, klanca, po katerem se cesta začne dvigati proti Bistrici. Pod klanec je ob desni strani ceste večja goličica. Tu vidimo razgaljene glivaste skrilavce, sivozelene in rdečerjave barve, prepereli pa so sivorumeni in se ponekod menjajo s tršimi pločastimi peščenjaki. To so prav taki skladi, kakršne smo spoznali že na pobočju Kolkovnice in ob kolovozni poti, ki vodi od Virja do senožeti »za farovžem«. Skrilavci v goliči so močno pretrti.

Ko se dvigamo po klanec, se ozremo v strugo Moščeničnika, ki se preko jezua meče navzdol in se nekaj metrov dalje izliva v Tržiško Bistrico. Nad sotočjem obeh vod se ozemlje pod cesto močno posipa, cesta se trga, zato jo letos širijo v desno, kjer jo napravljajo nov usek za cesto v strmo pobočje hriba nad njo.

Vrh klanca smo. Tržič smo pustili za sabo, kot nam pove napisana tabla ob levi strani ceste. Tu se v desno cepi steza, ki nas po razglednem pobočju privede pod robom gozda na Zali rovt. S te steze se moremo zagledovati na Tržič in opazovati njegovo silno utesenjenost med strmimi pobočji.

Cesta nas vodi dalje, ves čas vzporedno s strugo Bistrice. Usekana je v strmo pobočje. Na ovinku priteka navzdol potoček, ki je ustvaril strmo grapo. Voda prinaša s hriba precej nasipine. Ta nanos sestavljajo kosi rdečkastega porfirja in zelenega groha, dokaz, da so v vzpetinah nad nami ohranjeni v kameninah sledovi nekdanjega vulkanškega delovanja. Pod cesto hrope veliki obrat tržiške bombažne predilnice in tkalnice. Ko pridemo most preko grape, smo že na Bistrici. Pri prvi hiši se s ceste spušča pot navzdol, strmo po bregu do vhoda v Bombažno predilnico, tkalnico in naprej proti tržiškemu kolodvoru. Mimo gozda prispemo od hiš na Bistrici.

Onstran rečne struge se dviga Kriška gora. Na njenem pobočju vidimo kamnolom, ki se bel nad hišami v Preski. Kmalu smo na mostičku, kajti v pobočju na desni je manjša voda ustvarila grapo, ki sega precej daleč navzgor. Ze smo pri Peskarju. Za hišo v pobočju je peska kar dovolj, saj sestavljajo pobočje drobno krušljivi dolomiti. Ob cesti je korito za napajanje, nad njim dobra pitna voda. Če se ozremo na nasprotno pobočje,

uzremo v podnožju Kriške gore apnenico v Zgornji Preski.

Se nekaj korakov v klanec in že smo na razgledišču. Pod nami je tržiški kolodvor in v njegovi bližini lesno industrijsko podjetje. Na jug se ob strugi Tržiške Bistrice vlečejo sončne prodnate terase. Na eni od njih uzremo vas Kovor, za njo prostran gozd, ki sega vse do Podbrezja. Onstran ravnine Ljubljanske kotline uzremo gozdnato Jelovico z Jamnikom in vrhove v Škofjeloškem hribovju: Stari vrh, Mladi vrh in Koprivnik; pod njimi je Sv. Miklavž z Golico nad Selcami. Še nekaj korakov in že smo »na Frči«. Po ravnem nas cesta vodi do kamnoloma, ki daje droben dolomiti pesek.

Tu cesto zapustimo in krenemo po poti v desno navzgor. Na klanecju ob razpotju nam kaže potna tablica pove, da nas bo markacija vodila preko Sv. Jurija (na tablici: Jurja) na Dobro do Kostonjeve koče. Ta pot je del planinske transverzale, zato je poleg markacije številka 1.

Ce se od tu ozremo nazaj proti tržiški luknji, vidimo nad njo Brčev rovt, Konjščico z Belo pečjo in Ženikljevec s planino Javornik. V pobočju pod Konjščico samevajo samotne kmetije nad lomsko dolino. Ko stopimo po poti dalje, uzremo na strmim pobočju cerkev sv. Jurija na desni in Hudi grad desno od nje.

Pot nas vodi okrog kamnoloma in mimo hiš navzgor. Kmalu nas privede do travnika, kjer se svet odpre. Nad potjo je travnik, za njim gozd, pod potjo pa njive in sadovnjak. Preko njiv se razgledujemo po kriškem polju, vidimo Kovor in Retnje, Križe in Podbrezje, Jelovico in Škofjeloško hribovje. Ob jasnem vremenu uzremo še vzpetine nad Kranjem: Šentjošt in Šmarjetno goro. Zasledujemo tek Tržiške Bistrice in terase ob njej. Ježe teras so večji del pogozdene, ravnice vrh teras pa skrbno obdelane.

USPELA PRIREDITEV UČENCEV POMOŽNE ŠOLE

V ponedeljek, 17. junija so učenci pomožne šole priredili za zaključek šolskega leta v dvorani Svobode prirčno akademijo. Pred nastopom učencev je pozdravila navzočno občinstvo upraviteljica šole tov. Marija Hiršel, ki je med drugim orisala izjemen način dela s temi učenci. Sledil je pester spored, ki je obsegal petje, deklamacije in prizorčke. Vse točke so bile pripravljene zelo skrbno in je njihova izvedba žela priznanje pri poslušalcih. Tov. upraviteljica vse priznanje za trudapolno in požrtvovalno delo na šoli! Prav tako hvala vsem ostalim, ki so na kakršenkoli način pripomogli k uspešni izvedbi akademije in k pogostitvi učencev.

AKADEMIJA UČENCEV OSNOVNE ŠOLE

Med akademijami, ki jih prirejajo šole ob zaključku šolskega leta, moramo s pohvalo omeniti tudi akademijo učencev osnovne šole. Program je bil zelo bogat, saj je obsegal pozdravni nagovor, zborovske pevske

Po kolovozu nas mimo pestro obarvanega travnika pripelje pot do grape in ob njej navzgor. ca in hiš do dobre pitne vode ob poti. To je zadnja priložnost, da se napijemo, če je treba. Čez grapo krenemo mimo kozolčaji od tu dalje pa vse do Bistriške planine ne bomo več srečali vode. Svet zgoraj je iz apnencev in dolomitov, zato brez vode.

Od zadnjih hiš zavijemo proti zahodu mimo orehov in smrek, borov in macesnov nad potjo. S pobočja nad nami so se nekoliko utrgale precejšnje skale in obležale v gozdu nad potjo. Ena od njih — največja — se je ustavila najnižje pri hiši pod kolovozom.

Pot postaja vedno prijetnejša. Naselje je za nami. Ob poti nas v vseh letnih časih pozdravlja cvetje: pomladi teloh, za njim res, nato grozdi rumenega češmina in drobno cvetje, ki pripada že alpski flori.

Peščena pot se vzpenja navzgor. Razgled na jug je vedno obsejnejši, čim više se dvigamo. Tu se nam odpre obzorje že do Ljubljanskega polja, do Šmarne gore in Grnade. Na nasprotnem pobočju — onstran doline — ugledamo stezo, ki se nad apnenico pne na Vetrno in v Gozd. Ta steza teče prav blizu geološke meje, kar se z našega razgledišča prav lepo vidi. Pod stezo ležeče mehkejšje kamenine pokriva čist smrekov gozd, nad stezo pa raste po dolomitnih in apnenih skalah le nizko grmovje in mlad bukov gozd. Pod stezo je pobočje nalahno nagnjeno, nad stezo pa je strmina pobočja mnogo večja, saj jo apnenici in dolomiti dopuščajo, skrilavci, ki so mnogo mehkejšji, pa ne. Zlepa kje ni geološka meja tako od daleč vidna kot tu.

Z ovinka, kjer je prav lep razgled, gremo naprej domala po ravnem. Tod je pot vse leto mokra, ker je nad njo izvir, ki vedno moči pot, viden pa ni, ker je pod površino. Tudi tu nas vse leto pozdravlja ob poti drobno cvetje, ki opozarja nase z živo-

barvnimi cvetovi, posutimi med praproto, smrekami in borovci.

Kaj kmalu smo na prevalu pri znamenju. Tu se naša pot stika s široko cesto, ki prihaja od podgorske ceste navzgor. Na levo vodi cesta k Sv. Juriju, na desno navzdol proti Blajšnici in nato mimo Žegnanega studenca na Brezje pri Tržiču in dalje proti Begunjam.

Preden nadaljujemo pot mimo Hudega gradu proti Planinam, stopimo še do cerkve sv. Jurija. Le-ta stoji na izpostavljeni vzpetini, odkoder je prav lep razgled.

Cesta tja vodi narahlo navzgor in se neha ob graščini, okrog katere je izredno lep vrt. Zapustimo cesto tik pred njenim koncem in se po mehki travnati preprogi dvignemo v desno navzgor do cerkve.

Cerkvica je sicer majhna, a slovita zaradi svojega lesenega kasiranega in polihromiranega stropa, ki ima letnico 1698. Cerkev pa je dokaj starejša; v l. 1431 je že stala. Prezbitelj je gotski, s tremi gotskimi okni. Svod je rebrast s sklepniki. Eden od sklepnikov ima letnico 1520.

Na zunanji cerkveni steni je vžidana spominska plošča z napisom: Na gradu Gutenberg, h kateremu je pripadala cerkev sv. Jurija, se je rodil Žiga grof Lamberg, ki je bil prvi ljubljanski škof od l. 1463 do leta 1483.

Krog cerkve je obzidje. Če hodimo ob njem, se nam vse naokrog odpirajo široki horizonti. Čeprav smo le v višini 675 m nad morsko gladino, vendar se lahko ogledujemo daleč na vse strani. Postavimo se pod mogočen macesen pri cerkvi in se razgledujemo proti vzhodu. Pod nami je Bistrica. Nad kamnolomom na Bistrici je strmo pobočje: Cicelj. Tu so večkrat kurni kresove. Nad Ciceljem se dviga Dobje. V dolini leži Tržič, nad njim se lepo vidi Brčev rovt, Kriška gora, Ženikljevec, Javornik, Konjščica.

(Nadaljevanje sledi)

točke, instrumentalne točke (violina in klavir), deklamacije in zborne recitacije. Vendar je največji del programa izpolnil pevski zbor z vrsto otroških in enoglasnih skladb, ki so tudi najbolj pritegnile poslušalce.

NAŠI PIONIRJI NA OKROGLEM

Pionirski pevski zbor tržiške gimnazije je 19. junija obiskal slepe tovariše v njihovem okrevališču na Okroglem. Za ta obisk so pionirji pod vodstvom tov. Milice Debeljakove pripravili prav bogat spored. Kmalu po prirčnem sprejemu so zapeli več pesmic, vmes pa so sledile deklamacije Kajuha in Bora.

Ta dan sta obiskali slepe in prisostvovali akademiji tudi tov. Darinka Jernejčič, referentka za socialno skrbstvo, in tov. Mica Okorn, tajnica okrajnega odbora Zveze slepih v Kranju. Po končani akademiji so skupno krenili v bližnji gozd, kjer v senči smrek in bukev prebivajo žrtve fašizma. Pionirji so jim ob grobu zapeli žalno pesem. Ne daleč od tod, pri znameniti votlini, kjer je l. 1942 skupina partizanov izgubila življenje, je di-

rektor tržiške gimnazije vsem navzočim orisal nekaj dogodkov iz časa NOB. Nato so se pionirji vrnili na Okroglo. Tu so ostali še nekaj uric ter v dobrem razpoloženju zapeli in ob igranju harmonike zaplesali s slepimi tovariši. Bilo je prijetno. Pionirji in njihovi novi znanci so bili tega veseli. Še so pionirji povabljeni na Okroglo in ko naštudirajo nov program, bodo zopet obiskali ta prijetni dom.

AFIRMACIJA NAŠE GLASBENE ŠOLE V KRANJU

V nedeljo, 23. junija je gostovala šola z vsemi oddelki in orkestrom v sindikalni dvorani v Kranju. Vse točke koncerta so bile izvedene dostojno in žele lepo priznanje. Pozornost so vzbudili orkester, od solistov pa zlasti gojenci višjih razredov: violinisti Ahačičeva, Regvat in Zavrl, čelisti Ahačič in Bedina, pevec Jermanova in Justin ter pianistki Špeharjeva in Zazvonilova. Čeprav se je koncerta udeležilo komaj nekaj nad 100 Kranjčanov, lahko rečemo, da je bil le-ta močna afirmacija naše glasbene šole.

Ljubeljske dirke so za nas velikega pomena

Letos bodo nastopili najboljši evropski dirkači

Komaj dober mesec nas še loči od časa, ko bodo zagrmeli stroji na najtežji, hkrati pa najbolj privlačni gorski dirki v Evropi. 4. avgusta se bodo namreč pričele mednarodne gorske dirke za nagrado »Ljubelja« v okviru V. državnega prvenstva (torej zopet majhen jubilej). Tako obetajoče konkurence, kot bo letos, 31-letna zgodovina ljubeljskih dirk verjetno še ni zapisala.

Na startu se bodo zbrali najboljši vozači iz skoraj vseh evropskih držav: Rusi, Čehi, Poljaki, Avstrijci, Nemci, Angleži itd. Razen za tako obetajočo elitno udeležbo svetovno znanih tekmovalcev so neumorni organizatorji s tov. Jurjevčičem in tov. Globočnikom na čelu, seveda s pomočjo Avto-moto zveze, poskrbeli za še nekaj koristnih novosti, ki bodo vsekakor še povečali pomen teh dirk.

Predvsem se bodo letos pomerili tudi v močvem tekmovalstvu. Vsaka država bo lahko nastopila z A in B moštvom, ki pa bodo morali imeti kompletno zasedbo v naslednjih kategorijah: 125 cm, 250 cm, 350 cm, 500 cm, solo. Najboljša moštva bodo prejela lepe pokale, poleg tega pa še denarne nagrade. V državnem merilu bomo vozili tudi s prikolicami, toda ni rečeno, da ne bo tudi inozemcev s tem vozilom. Posebno pričakujemo svetovnega rekorderja Hillebrandta, ki je letos v Opatiji pokazal fanta-

stično vožnjo, da zopet postane rekorder proge in osvoji tudi prav lepo denarno nagrado, razpisano za rušenje absolutnega rekorda proge 4,50,0.

Pomerili se bodo tudi najboljši avtomobilisti. Mogoče celo kakšen od tistih, ki smo jih videli ob prehodu Deutschland rallyja skozi Tržič in čez Ljubelj, ki je bil nekakšna uvertura v velike ljubeljske dirke.

In še kakšno je zanimanje naših tekmovalcev in avtomobilske industrije za to, zanje tako pomembno prireditve? Po lanskoletnem uspehu »Puchov« pričakujemo, da bo tudi letos »Tomos-Puch« uspešno konkuriral v mednarodni oceni. Kaj pa ostale tovarne? Vse kaže, da se nekatere še vedno premalo zavedajo, da je taka prireditev zanje najboljša reklama. Zanimivo bi bilo videti nova vozila »Zastava« 1400 in 600 na tej težki progi.

Zdi se, da se še premalo zavedamo, kakšnega pomena je za nas ta prireditev. Saj združuje gospodarske, turistične, politične in športne činitele. Da se primerjati le s Planico pozimi. In to prireditve, ki ima že trdne temelje in dolgoletno tradicijo, ki vsako leto prinese naši domovini novo afirmacijo naše avtomobilske industrije in avto-moto športa v svetu ter ki že leta slovi po odlični organizaciji, je treba vsestransko podpreti.

Naši šahisti na mednarodnem turnirju na Bledu

Ceprav so imeli organizatorji II. mednarodnega turnirja na Bledu letos velike težave zaradi finančnih sredstev, je vendar ta lepa šahovska manifestacija od 8. do 12. junija ob našem go-renjemskem biseru popolnoma uspešna. Okoli 150 šahistov se je iz Poljske, Nemčije in Jugoslavije zbralo in se v medsebojnih borbah sprijateljalo ter tako propagiralo lepo parolo: šport in šah družita narode.

Tudi naše štiričlansko moštvo se je udeležilo tega tekmovanja. Zal mu žreb ni bil naklonjen. Uvrstil ga je v skupino z Essenom (Zah. Nemčija) in Zelezničarjem iz Ljubljane. Malo je bilo upanja, da osvoji prvo mesto. Kazalo je, da se to v zadnjem kolu uresniči, toda up je splaval po vodi. Dobili so samo s 3:1. Končni vrstni red je bil takšen: 1. Essen 7 in pol, 2. Zelezničar 7, 3. Tržič 6 in pol, 4. Tretji maj z Reke 3 točke.

V finalnem delu tekmovanja v 3. skupini tržiški šahisti niso imeli resnega konkurenta. Nadmočno so osvojili prvo mesto s 9 točkami pred Radnikom, Sežano itd., tako da je v končnem plasmaju zasedla 9. mesto v B

skupini med 16 moštv, kar pa seveda ne ustreza kvaliteti moštev na turnirju; pač malo več sreče pri žrebu. V naši skupini je zmagalo moštvo iz Bačke Topole pred Zelezničarjem iz Ljubljane itd. V A skupini pa Zelezničar iz Maribora pred LSK in Jesenicami. Zanimivo je vsekakor tudi, da so Tržičani edini dvoboj izgubili v prvem kolu proti Essenu z najmanjšo razliko 1 in pol : 2 in pol. Dva dvoboja so igrali neodločeno: z Ljubljano in Radnikom, dobili pa s Tretjim majem in Sežano s 3:1 in »Svobodo« (Gorje) z 4:0. Našo občino, oziroma Svobodo iz Tržiča so zastopali in zbrali naslednje število točk: 1. Stefe 4 in pol, 2. Brezavšek 2, 3. Meglič 4,5, vsi iz šestih partij, 4. ing. Fabjan 4 iz petih ter Rozman pol točke iz ene partije. Zatajil je torej Brezavšek, toda igrati na drugi deski je vsekakor teže kot na tretji ali četrti.

Na individualnem turnirju so med 12 šahistkami zmagale tri Poljakinke, med moškimi pa Dimc iz Zagreba pred Stupico in Smederevcem iz Ljubljane oziroma iz Beograda itd.

Današnji številki prilagamo 1. zvezek Knjižnice Muzejskega društva v Tržiču z razpravo dr. Josipa Zontarja »Zapora proti kugi v Karavankah v letih 1713—1716.« V načrtu imamo več podobnih prilog s spisi bodisi z zgodovinskega bodisi z leposlovnega področja, ki se nanašajo na naše kraje. Prepričani smo, da bodo naši naročniki in bralci to zamisel pozdravili.

TRŽIŠKI UPOKOJENCI SO RAZVILI SVOJ PRAPOR

10. junija so naši upokojenci imeli deseto letno skupščino in razvili prapora.

Ponosni so na svoj prapor, saj je res lepo izdelan. Izdelala ga je tvrdka »Ercigoj« iz Ljubljane. Razvitiu prapora sta kumovali Bombažna predilnica in tkalnica ter tovarna obutve »Peko«. Odslej naprej se bodo upokojenci udeleževali proslav in manifestacij pod svojim praporom.

10. redna letna skupščina je potekala v najlepšem redu. Člani so bili z delom upravnega odbora zadovoljni. Želeti pa je, da se v bodoče običnega zbora udeleži res sleherni član in članica naše podružnice.

Naša podružnica je bila ustanovljena 20. junija 1948. Njen prvi predsednik je bil tov. Jože Salberger. Mnogo dela je imel, preden je podružnica začela redno poslovati. Tajniške posle je vodil tov. Ivan Peternej, blagajniške posle pa je prevzel tov. Franc Stenovec, ki je vodil blagajno v najlepšem redu in sta oba vršila vse posle v zadovoljstvo vseh članov.

Tudi tov. Hinko Snaj je predsedoval naši podružnici več let, a bolezen ga je priklenila na bolniško posteljo, tako da je moral odložiti funkcijo. Tudi on se je trudil, da bi naša podružnica dosegla čim več uspehov. Za to mu upokojenci želijo, da bi še mnogo let užival svoj zaslužen pokoj.

Tretji dan po razvitiu prapora pa je upokojence presenetila vest o nenadni smrti člana Petra Kastruna, saj se je še udeležil običnega zbora in razvitiu prapora. Tako so njega prvega spremili na zadnji poti k večnemu počitku pod novim praporom. Naj mu bo lahka domača zemlja!

Jože Vevar.

UREDITEV SKUPNEGA GROBIŠČA

Svojce padlih borcev NOV in talcev, ki so pokopani na pokopališču v Tržiču, obveščamo, da je tukajšnji občinski odbor ZB NOV začel urejati skupno grobišče. Izvršitev del na tem skupnem grobišču bo dokončano do 5. 8. 1957.

Osnutek je svojem na vpogled pri obč. ljudskem odboru v dneh 12. in 13. 7. 1957 od 8. do 10. ure pri gradbenem referentu Nandetu Stritihu.

Kdor ima predlog za primeren tekst za glavno spominsko ploščo, naj odda do gornjega roka obč. odboru ZB NOV.

Tekst naj bi obsegal največ 100 črk.

Obč. odbor ZB NOV,
Tržič

KINO

2.—3. julija italijanski film DEKLETA IZ SAN FRIDIENA.

4.—5. julija češki film v barvah POT V ZGODOVINO.

6.—8. julija ameriški film v barvah VZHODNO OD RAJA.

9.—10. julija ital. film TISTI IZ SANJ.

11.—12. julija amer. film BOGASTVO KALIFA.

13.—15. julija amer. film v barvah DRŽITE TATU.

16.—17. julija ameriški film ONA ISČE SREČO.

POŽAR V CANKARJEVEM DOMU

V noči od 25. na 26. junij je nenadoma izbruhnil požar v eni izmed učilnic Glasbene šole. Požar je nastal zaradi preobremenitve električne napeljave, ki je zastarela in ne ustreza več potrebam. Na srečo je požar takoj opazil čuvaj Tovarne kos in srpov, ki je alarmiral gasilce. Ogenj je bil kmalu zaduščen in ni povzročil večje škode. Obnoviti bo treba le strop.

Gibanje prebivalstva

Rojeni: Marija Kosmač iz Tržiča, Preska št. 7, je dne 11. 6. 1957 rodila sina; Uršula Perko iz Seničnega št. 6 je dne 15. 6. 1957 rodila sina; Marija Gros iz Zviršt. št. 5 je dne 15. 6. 1957 rodila sina; Elizabeta Grašič iz Križev št. 41, je dne 22. 6. 1957 rodila sina.

Poročeni: Rok Krč, kmečki delavec iz Kokre št. 26, in Ljudmila Česen, gospodinjska pomočnica iz Leš št. 40; Janez Papov, električar iz Tržiča, Preska št. 9, in Olga-Erika Knific, uslužbenka iz Tržiča, Preska št. 16; Jožef Pogačar, električar iz Bistrice pri Tržiču št. 50, in Ljudmila Klobučar, predilka iz Tržiča, Trg svobode 15.

Umrli: Filip Rozman, sin tapetnika iz Tržiča, Ulica heroja Grajzarja št. 5, star 4 leta; Peter Kastrun, upokojenec iz Tržiča, Trg svobode št. 20 star 60 let; Janez Papler, kmet iz Parlov št. 9, star 80 let; Neža Nagode, upokojenka iz Tržiča, Partizanska ulica št. 15, stara 61 let; Marija Kavar, rojena Rogelj, oskrbovanka iz Tržiča, Ravne 8, stara 77 let.

OSEBNI VESTI

Dne 15. VI. 1957 je diplomiral na tehnični fakulteti univerze v Ljubljani za inženirja elektrotehnike Duško Stambulič.

Cestitamo! Kolegi.

V soboto, 29. junija 1957 sta se v Ljubljani poročila tov. Marja Kralj, namestnica iz Tržiča, in tov. Marko Gliha, elektroinženir iz Ljubljane. — Iskreno čestitamo!

Prijatelji in prijateljice.

POSREDOVANJA

V nedeljo, 23. VI. 1957 sem izgubila zlato zapestno uro na poti od gostilne pri Zrimškem do Krvina. Poštenega najditelja na prošam, da uro vrne proti nagradi v pisarno Turističnega društva.

Dve zastekleni okni, kompletni, 140 krat 120, in 3 manjša podstrešna okna prodam. Informacije v pisarni Turističnega društva.

Dve zakonski postelji, dve nočni marmici, dve vzmetni žimnici in eno psiho prodamo. —

Nadaljnje informacije pri Francu Kristanu, Bistrica 130.

PREKLIC

Obžalujem besede, ki sem jih izrekla o Fani Matjašič iz Kranja dne 23. 3. 1957 v Tržiču.

Kristina Krmelj, Tržič.

POPRAVKA

V št. 9 na str. 6 »Zgodovinski paberki«, vrsta 11—12 beri v Trstu (namesto v Tržiču).

V št. 10 na str. 3, stolpec 2, vrsta 35 beri leta 1822 (namesto 1882).